

sastavljenu prije svega od studenata viših godina preddiplomskog studija, ali i ostalih čitatelja koji bi se željeli upoznati s osnovnim konceptima pri proučavanju poslovnih ciklusa. Zbog širine tema koje obrađuje, te prije svega zbog izostavljanja matematičkog aparata pri objašnjavanju složene prirode poslovnih ciklusa, knjiga nije primarno namijenjena stručnjacima koji se bave analizom poslovnih ciklusa. Unatoč tome, čak i ti čitatelji mogu imati određene koristi zbog širine obuhvata knjige te pregleda empirijskih istraživanja za pojedine teme.

Knjiga je podijeljena u četiri dijela i sastoji se od ukupno 16 poglavlja. Svako poglavlje je strukturirano na logičan i razumljiv način, a završava zaključkom u kojemu su ukratko sažete najvažnije ideje iz poglavlja. Time knjiga dodatno dobiva na jasnoći. Uz to, autor je na kraju svakog poglavlja izdvojio manji broj važnih članaka i knjiga za one koji žele doznati više o temi poglavlja. Izabrana literatura je također u velikoj mjeri prilagođena preddiplomskoj razini.

Prvi dio (poglavlja 1 i 2) upoznaje čitatelja s temeljnim konceptima pri proučavanju poslovnih ciklusa. Autor započinje definiranjem poslovnih ciklusa¹ te prikazuje fluktuacije gospodarske aktivnosti u SAD-u i njihovo trajanje. Nakon toga uvodi šest tzv. stiliziranih činjenica o poslovnim ciklusima i zaključuje definiranjem prethodećih, podudarnih i zaostajućih varijabli tijekom poslovnih ciklusa, dajući primjer za svaku od njih. Zbog inzistiranja na narativnom pristupu, pa čak i prilično skromnom broju pratećih grafičkih prikaza, neki pojmovi iz ovog poglavlja ostaju nedovoljno naglašeni i jasni. Primjerice, stilizirane činjenice o poslovnim ciklusima te veza pojedinih varijabli s BDP-om tijekom poslovnih ciklusa znatno su bolje objašnjene u Williamsonovom (2011) udžbeniku.

Drugi dio predstavlja središnji dio knjige u kojemu je prikazan razvoj teorija poslovnih ciklusa (od 3. do 9. poglavlja) te neke metode predviđanja poslovnih ciklusa (poglavlje 10). Analiza započinje ranim teorijama poslovnih ciklusa, odnosno klasičnim modelima, na kojima se autor ne zadržava previše.

¹ Umjesto uvriježene definicije Burnsa i Mitchella (1946) poslovni ciklusi su definirani opisno. To je u skladu s ostatkom knjige gdje se ne pridaje mnogo važnosti formalnim definicijama i dokazivanju pojedinih tvrdnji, već je fokus na pojednostavnjivanju i objašnjavanju.

su i značajne propuste u ekonomskoj politici i to počevši od Velike depresije do recentnih recesija i kriza. Time je zapravo naglašena potreba za iznimno dobrim poznavanjem ekonomske struke od strane nositelja ekonomske politike kako bi bili u stanju umanjiti posljedice recesija ili u najmanju ruku ne pogoršati postojeće stanje. Posljednje, 16. poglavlje predstavlja zaključak iznesenih činjenica. Autor rezimira što sve znamo, a što ne znamo o prirodi poslovnih ciklusa.

U odnosu na prvo izdanje iz 2004. godine mogu se uočiti dvije bitne razlike. Prvo, novo je izdanje dopunjeno s dva nova poglavlja – poglavlje koje obrađuje modele kreditne i financijske nestabilnosti te poglavlje o aktualnoj globalnoj financijskoj krizi. Drugo, izbačeno je poglavlje o argentinskoj krizi i ulozi MMF-a te se umjesto toga obrađuje slučaj krize u Istočnoj Aziji pri čemu se također preispituje uloga MMF-a. Novo poglavlje o modelima kreditne i financijske nestabilnosti unosi najviše promjena, jer se prilikom analize studija slučajeva autor vrlo često referira upravo na te modele, kao i na neokejnzijsku teoriju.

Nekoliko je dijelova knjige koji se mogu posebno izdvojiti. Pažljivim čitanjem dijela o spomenutoj neokejnzijskoj teoriji i modelima kreditne i financijske nestabilnosti može se uočiti kako se analizirani slučajevi recesija i depresija uvelike mogu objasniti pomoću ta dva povezana modela. Autor u nekoliko navrata vraća pozornost čitatelja na tu činjenicu. Unatoč tome što niti jedna pojedinačna teorija poslovnih ciklusa nije općeprihvaćena u ekonomskoj znanosti, neokejnzijska teorija ima veliku objasnidbenu snagu što je čini nadmoćnijom u odnosu na brojne jednouzročne teorije.

Također, studije slučajeva najvećih svjetskih recesija i depresija imaju same po sebi veliku vrijednost, posebice u nastavnom radu. Naime, pomoću takvih primjera iz stvarnog svijeta moguće je studentima objasniti kompleksan makroekonomski aparat na jednostavniji i lakše prihvatljiv način.

Zaključno, knjiga *Recessions and Depressions: Understanding Business Cycles* predstavlja prilično zanimljivo štivo za one koji se tek upoznaju s problematikom poslovnih ciklusa. S obzirom na noviji datum izdanja,

Williamson, Stephen D., 2011, *Macroeconomics*. 4. izdanje, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Vladimir Arčabić
Ekonomski fakultet u Zagrebu